

7. Правовые вопросы страхования предметов искусства // Страхование право. – 2005. – № 1. – С. 29–32.
8. Немченко С.Б., Рыбкина М.В., Особенности страхования артнепинга // Международного художественного бизнеса в контексте глобализации: материалы Всероссийской научно-практической конференции, 25.01.2007. – СПб.: Изд-во СПбГУП, 2007. – С. 122–125.
9. Пост-релиз конференции «Капитализация рынка искусства: новые возможности». – 29.10.2004. – [Электронный ресурс] Режим доступа – <http://www.gif.ru/themes/kunstbazar/xvii-antiquities/post-reliz/>
10. Там само.
11. Fine arts insurance 430.3. (April, 2009) [Электронный ресурс]. – режим доступа: http://www.roughnotes.com/pfm/400/430_0300.htm.
12. Див. Полищук И. Полис для искусства // Время новостей. – 2004. – № 195. [Электронный ресурс]. – режим доступа: <http://www.vremya.ru/2004/195/16/110620.html>.
13. Покидова Е. Арт страхование. Часть 2. [Электронный ресурс]. – режим доступа: http://artinvestment.ru/invest/law/20070710_2art_insurance.html.
14. Див. Пост-релиз конференции «Капитализация рынка искусства: новые возможности».
15. Див. Покидова Е. Арт страхование. Часть 2.
16. Чайкина Ю. Особый страховой случай // Коммерсантъ. – 19.09.2005. [Электронный ресурс]. – режим доступа: <http://www.burocrats.ru/sinst/050919153705.htm>.

Форманюк В.В., ОНЮА

ЛОКАЛЬНА ПРАВОТВОРЧИСТЬ ЯК ОДНА З ФОРМ АКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА

Статья посвящена отдельным вопросам локального нормотворчества. В статье раскрываются основные отличительные признаки локального нормотворчества для всех социальных регуляторов. Автор обосновывает свое видение иерархии локального нормотворчества. В статье на основе комплексного исследования научной литературы автором определяются и анализируются уровни локального нормотворчества, в связи с чем, автор обосновывает свое видение сущности данного вопроса, выделяя новый правовой тип локального нормотворчества.

The article is dedicated to separate questions local rulemaking. The main distinguishes local rulemaking open In article for all social regulator. The Author motivates his vision to hierarchies local rulemaking. By author are defined and analysed level local rulemaking in article on base of the complex study of the scientific literature, in connection with than, author motivates his vision to essence given question, selecting new legal type local rulemaking.

Актуальність теми дослідження пов'язана з недостатньо високим теоретичним рівнем розробки проблеми локального регулювання в умовах постіндустріального формування економічних і соціальних основ українського суспільства.

Ступінь дослідження питання. Проблемам локального регулювання суспільних відносин присвячені роботи фахівців в основному галузевого профілю: Іонцева М.Г., Кравченко Р.С., Ломакіна Д.В., Козлова Н.В., Хнікіна Г.В., Питікової Т.А., Мошно С.В., Шиткіна І.С. та ін.

Наукова новизна полягає в спробі сформулювати з загальнотеоретичного бачення парадигму сучасного механізму локально-правового регулювання суспільних відносин.

Основний зміст статті. У юридичній літературі до теперішнього часу, питання про правову природу локальної нормотворчості не отримало свого однозначного звучання. У більшості досліджень, що містить дефініції локальної нормотворчості ототожнюється зі змістом дефініції локального правотворчості, або свідомо не звертається увага на їх істотні методологічні відмінності.

Все зазначене негативно відбивається на осмисленні правової природи локальних актів, викликає ряд труднощів щодо обґрунтування процесуальних особливостей їх функціонування.

Ми дотримуємося позиції, відповідно якої сфера соціальної регуляції в суспільстві охоплюється загальнонормативним (загальнонаціональним), регіональним і локальним рівнями. [1]

Таким чином, вся сукупність соціальних норм: звичаї, мораль, релігія і право, також поширює свої регулятивні властивості в рамках зазначених рівнів.

Основними відмінними ознаками локальної нормотворчості для всіх соціальних регуляторів є:

- 1) їх піднормативний характер, пов'язаний з наявністю вихідних загальнонормативний установ;
- 2) позначенням конкретних меж локальної нормотворчої активності;
- 3) наділенням суб'єктів локальної нормотворчості відповідними повноваженнями;
- 4) наявністю підконтрольного механізму, що дозволяє проводити оцінку результатів ефективності локальної нормотворчості, по так званій «лінії зворотного зв'язку».

З точки зору формальної логіки, локальна нормотворчість розподіляється на наступні види: локальна нормотворчість звичаїв; локальна нормотворчість моральних норм; локальна нормотворчість релігійних норм і локальна нормотворчість права.

Останнє, на наш погляд, і являє собою синонім локальної правотворчості.

У цьому сенсі, локальна правотворчість представляється природнім атрибутом загальносоціального регулювання так само, як і локальна нормотворчість моралі, звичаїв, релігії.

Разом з тим, не все в цій проблемі однозначно. Зокрема, це стосується питань, пов'язаних з правовим статусом і повноваженнями суб'єктів локальної правотворчості, стадій механізму локально-правотворчої активності, рівнів правового забезпечення локальних актів.

Нам видається, що сфера локальної правотворчості має свою ієрархічну структурованість. Її специфіка обумовлюється правовою природою суб'єктів локальної нормотворчості, особливістю конкретизації загальноправових, установлених на локальних рівнях їх функціонування.

У спеціальній юридичній літературі, особливості локального регулювання пов'язуються з саморегуляцією автономних утворень: «...автономність пов'язана із «саморегуляцією»..., під якою слід розуміти регулювання, що здійснюється юридичною особою з корпоративним устроєм в

особі її органів і спрямоване на забезпечення її власного оптимального функціонування. Саморегулювання виступає у відомому змісті, як автономне регулювання, що відрізняється від здійснюваного ззовні з використанням централізації, загальнодержавних засобів правового впливу на корпоративні відносини.» [2]

Сучасна юриспруденція допускає автономність локального регулювання в трудових, корпоративних, місцевих відносинах.

Слід погодитися з Питіковою Т.А і Мошно С.В. в тому, що «незалежно від області їх застосування, локальні правові акти володіють наступними істотними ознаками: вольовий зміст, внутрішньо організаційний характер, підзаконний характер, динамізм і стійкість, багатократність застосування, тривалість існування, обов'язковість для адресаторів норм, підтримка примусовою силою держави.» [3]

На наш погляд, рівні локальної правотворчості розподіляються в наступному порядку: **вихідний – загальнолокальна правотворчість і наступний – дозволяючо-конкретизуюча нормотворчість** в рамках корпоративних, управлінсько-традиційних, організаційно-диспозитивних установлень. Причому, в подальшому, як вірно зазначає О. Тичкова: «диспозитивність... вимагає при локальному регулюванні запровадження підходу аналогічного принципу свободи договору: учасники корпоративних відносин мають бути наділені можливістю приймати локальні акти у будь-якому разі, якщо на це не встановлено законодавчих заборон, а також коли вказане не впливає зі змісту чи із суті цих відносин.» [4]

Основними відмінними рисами цих рівнів є наступне.

Вихідний рівень забезпечує суб'єкта локальної правотворчої активності імперативними повноваженнями щодо її здійснення, причому, як одноосібно так і спільно з представниками відповідного соціального об'єднання (установ, організацій, підприємств, товариств, спілок і т.д.): «Право працівників на участь в управлінні організацією безпосередньо або через свої представницькі органи регулюється... (законами держави), установчими документами організації, колективними договорами.» [5]

Більше того, Хникін Г.В. зазначає, що «...для корпоративних локальних джерел характерно розширення кола суб'єктів, що беруть участь у розробці і прийнятті локальних норм. Крім роботодавця, працівників та їх представників... деякі правові акти називають й інших суб'єктів локального регулювання...: (1) власник майна організації, інтереси якого представлені радою директорів... (2) представники, які вчаться і члени громадських організацій, що беруть участь у прийнятті статуту вищого навчального закладу... (3) члени кооперативу (локальні норми, що регулюють трудові відносини в кооперативах)» [6]

Разом з тим, підкреслюють Питікова Т.А. і Мошно С.В.: «...у керівника організації є всі основні інструменти, щоб наповнити свої правові акти власним вольовим змістом. Підставою для цього є законодавче закріплення приватно-правового принципу «дозволено все, що не заборонено». [7]

Однак, юридична практика, в особі Хникіна Г.В. стверджує, що: «...вплив працівників на долю локального акту, по засобам всього лише урахування думки їх представницького органу, є незначним і роботодавцеві, у результаті, одноосібно приймає локальний документ», «...що прийняття локальних нормативних актів є... одноосібна діяльність роботодавця.» [8]

Подібний недолік першої, початкової стадії локальної правотворчості, на наш погляд, компенсується в наступній стадії механізму локального регулювання.

Наступний рівень являє собою як-би *підлокально-правову нормотворчість*. У якості джерела виступає сукупність волі вільних учасників того чи іншого виробничого процесу.

Здається, що дана підлокально-правова нормотворчість, по вірному зауваженню Шиткіної І.С., має створюватися «...на власний розсуд, залежно від сфери і масштабу підприємницької діяльності, складу учасників, інтеграційної взаємодії, особливостей виробничо-господарської структури організації, територіального розташування її структурних підрозділів, звичаїв ділового обороту... психологічного клімату, традицій взаємин колективу і керівництва.» [9]

На наш погляд, цей новий правовий тип локальної нормотворчості пов'язується з особливостями регулятивної організації ринкових відносин, його особливому значенні в «правовому регулюванні підприємницьких об'єднань – холдингів, фінансово-промислових груп» [10]

Про це досить переконливо висловлюється О. Тичкова: «...нині ситуація кардинально змінилася як стосовно можливості недержавного нормотворення, так і децентралізації прийняття корпоративних норм, бо їх основний масив приймається якраз децентралізовано – у кожній корпорації окремо» [11]

Причому: «...корпорації не отримують у держави дозволу на прийняття своїх актів, а держава їх не затверджує. Разом з тим діє загальний дозвіл – це робити поряд з неможливістю встановлення корпоративними нормами інших правил, ніж ті що передбаченні законодавством» [12]

Особливо важливим, для нашої концепції підлокальної стадії правового регулювання, є та обставина, що в її основі лежить принцип приватно правового регулювання договірних відносин, які можуть «...відступити від приписів закону, аби тільки у ньому не було такої заборони, чи це не впливало б із сутності правовідносин.... Подібна дозвільна спрямованість регулювання властива сучасному етапу правотворення, у який вписуються й локальні корпоративні акти» [13]

Таким чином, локальна нормотворчість *не зводиться* до процесу локальної правотворчості. Їх співвідношення представляє собою взаємодію понять за логікою загального та особливого.

Локальна правотворчість також структурована. На *початковому* – загальнолокальному рівні вона забезпечена правовим механізмом свого здійснення у вигляді встановлення відповідних повноважень суб'єктів локальної правотворчості, а також правових засобів її забезпечення. *Подальший*, завершальний рівень локальної правотворчості являє собою диспозитивно представлену можливість конкретизації локально-правових установлених у нормотворчій активності учасників різного роду соціальних утворень (громадських спілок, об'єднань, організацій, підприємств, установ і т.д.), у вигляді утворення *підлокально-правових* стандартів поведінки.

У цьому плані, на даному (потім) рівні, локальна нормотворчість, у своїй дефініційній характеристиці, набуває властивість не з позицій загального (локально-нормативного) та особливого (локально-правового), а одиничного (підлокально-правового).

Передбачається, що загальна понятійна характеристика *локальної нормотворчості*, визначена параметрами *загального – особливо – одиначного*, повинна слугувати методологічною основою для подальших досліджень природи *локально-правового* та *підлокально-правового* (нормативного) регулювання.

Література:

1. Скакун О.Ф. Теория государства и права. – Харьков: Консум. – 2000. – С. 529–541.
2. Див.: Тичкова О. Засади локального регулювання корпоративних відносин // Право України. – 2007. – № 11. – С. 58.
3. Див.: Пытикова Т.А., Мошно С.В. Правовая природа и признаки локальных правовых актов// Юрист. – № 5. – 2006. –С. 7.
4. Див.: Тичкова О. Засади локального регулювання корпоративних відносин// Право України. – 2007. – № 11. – С. 59.
5. Див.: Пытикова Т.А., Мошно С.В. Правовая природа и признаки локальных правовых актов// Юрист. – № 5. – 2006. – С. 7–9.
6. Див.: Хныкин Г.В. Правовая природа локальных нормативных актов, не предусмотренных трудовым законодательством // Вестн. Моск. Ун-та. Сер. 11. Право. – 2005. – С. 85.
7. Див.: Пытикова Т.А., Мошно С.В. Правовая природа и признаки локальных правовых актов // Юрист. – № 5. – 2006. – С. 7.
8. Див.: Хныкин Г.В. Правовая природа локальных нормативных актов, не предусмотренных трудовым законодательством // Вестн. Моск. Ун-та. Сер. 11. Право. – 2005. – С. 80.
9. Див.: Шиткина И.С. Локальное (внутреннее) нормотворчество в акционерном обществе. // Предпринимательское право. – № 3. – 2005. – С. 12.
10. Так само. – С. 11–16.
11. Див.: Тичкова О. Засади локального регулювання корпоративних відносин // Право України. – 2007. – № 11. – С. 58–61.
12. Див.: Тичкова О. Засади локального регулювання корпоративних відносин // Право України. – 2007. – № 11. – С. 58–61.
13. Так само.

Штирлов О.В., ЗНУ

БЕЗПОРАДНИЙ СТАН ОСОБИ ПОТЕРПІЛОГО У СИСТЕМІ СУМІЖНИХ КАТЕГОРІЙ

В статье рассматривается вопрос беспомощного состояния лица потерпевшего, его понимание и законодательное закрепление в законодательстве зарубежных стран. Автор предлагает устранить недостатки отечественного уголовного права и обращает внимание на недостатки уголовного права зарубежных стран по регулированию указанного вопроса.

In the article the question of the helpless state of face of victim, his understanding and legislative fixing, is examined in the legislation of foreign countries. An author suggests to remove the lacks of domestic criminal law and pays attention to failings of criminal law of foreign countries on adjusting of the indicated question.

Безпорадний стан особи потерпілого, як кримінально-правове поняття використовується протягом тривалого часу та має неоднозначний, іноді суперечливий зміст при розмежуванні його з суміжними категорі-